

Forfatter: Jacobsen, J. P.

Titel: Lyrik og prosa

Citation: Jacobsen, J. P.: "Lyrik og prosa", i Jacobsen, J. P.: *Lyrik og prosa*, udg. af Jørn Erslev Andersen ; Esther Kielberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1993, s. 255. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-jacobjp08val-shoot-idm139992589021344.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Lyrik og prosa

11. Serafiske alger

JPJ lader »Fugleredernes Filosofi« ende med et langt Wallace-citat, hvori der bl.a. står, at »Man har gaaet og seet paa Farverne i Naturen, 256 som om det var noget Tilfældigt, noget Overflødig, Noget, Dyrene havde faaet, ikke for at de skulde have nogen Nytte af dem, men til Glæde for Mennesker og Serafer - eller, som man ogsaa siger: for at forøge Naturens Skjønhed og ideale Harmoni«. JPJ har måske nok kunnet tilslutte sig Wallaces påstand om, at et sådant syn på naturen må vige til fordel for den darwinistiske nytteteori. Spørgsmålet er så blot, i hvilken forstand JPJ ville opfatte »nytte« - som udtryk for almene, materielle love i verden? Eller sådan, at farvernes nytte måske er dobbelt: til gavn for særlige love i såvel naturens eget univers som i den digteriske benyttelse af netop naturens farverige skønhed til glæde for mennesker og serafer?

I hvert fald har seraferne et andet sted i hans tekster rullet de blanke stjerner bort og foldet mørket ned til jordens midje. Og, som der samme sted står, »om jeg kunde binde den i Ord, den klare Herlighed!« (se s. 101). Det er måske det, *alle* JPJs tekster handler om. Vel vidende, at det kunne han ikke. Men han prøvede. Både i og på tværs af alle genrer og på sine egne måder og i en stor, såvel naturvidenskabelig som digterisk, forkærlighed for detaljernes særegenheder frem for de store helheders forskelsløshed.

Tilbage er en skriblet stofhob, en digterisk dåd og et nysgerrigt navn, som tilsyneladende sporede en ubegribelig smutvej i ingenmandslandet mellem (natur-)videnskab og digtning. Eller også er det ganske ligetil: »For Jacobsen er hvert Ord som en levende Organisme, hvis Liv og Vorden han kjender, hvis Plads i Sætningssamfundet han har studeret« (Edv. Brandes). Men hvor ordene studeres, som var de alger (se s. 16): »Man kan, naar man studerer Algerne, næsten komme til at tro, at der er en personlig Gud, der den Gang da han skabte Verden og Tingene i den, sad med et stort Stykke Tegnepapir for sig og et Blyant i Haanden og kredsede først simple Cirkler og Triangler op og saa pyntede dem med Prikker og Streger (Diatomophyceae), dernæst allehaande løjrlige Figurer, som det nu faldt ham ind (Phycocromophyceae), saa trak Paralleller og fik Confervae frem, de var saa lette at tegne, derfor tegnede han saa mange«.